

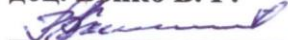
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОГО СПІВУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

доц. Бойко В. Г.

28 08 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

навчальної роботи

Сташевська І.О.

1 09 2020 р.

Силабус

навчальної дисципліни

«ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ»

Освітня програма – 025 Музичне мистецтво

Спеціальність – Хорове диригування

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала доктор мистецтвознавства, доцент кафедри хорового диригування та академічного співу Воскобойнікова Юлія Василівна

Обговорено та затверджено: на засіданні кафедри хорового диригування та академічного співу

Протокол № 1 від “28” серпня 2020 року

Завідувач кафедри Бойко В. Г.
прізвище та ініціали підпис

Схвалено: радою факультету музичного мистецтва ХДАК

Протокол № 1 від “1” вересня 2020 року

Голова ради факультету ММ Большакова Т. В.
прізвище та ініціали підпис

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Хорове аранжування
2	Викладач	Воскобойнікова Юлія Василівна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	j_vosk@ukr.net
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	3-й
6	Семестр	6
7	Лекції (год.)	-
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	34
9	Самостійна робота (год.)	26
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	2
12	Загальна кількість годин	60
13	Види поточного контролю	Поточні опитування та перевірка письмових робіт
14	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

«Хорове аранжування» в структурі диригентсько-хорового циклу є однією з основних дисциплін творчої спрямованості. Володіння методами хорового аранжування дозволяє майбутньому фахівцю мати високий рівень незалежності від наявності репертуару для того чи іншого складу, надаючи можливість диригенту самостійно створювати перекладення, обробки та аранжування хорових творів.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є комплекс знань теорії музики, гармонії та хорознавства; при створенні вільних обробок для хору студенти мають спиратися також на практичні навички аналізу музичного твору; при створенні стилізацій – на знання історії музичних стилів та ін. У свою чергу, дисципліна передуює хоровій практиці, отже створені аранжування можуть бути використані у практичній роботі з хором.

2.3. Мета вивчення дисципліни «Хорове аранжування» – засвоєння студентами знань і практичних навичок перекладання та обробки хорових партитур (в тому числі з супроводом) для різних складів хору.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

- Надання фахових знань та розкриття практичних вмінь та навичок у застосуванні різноманітних прийомів письма;
- Вивчення техніки перекладання хорових партитур з одного складу на інший

3. Вивчення способів складання хороших партитур з творів, написаних для голосу з інструментальним супроводом.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності

- здатність до професійного спілкування державною мовою;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- здатність до розв'язання проблем, набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість осмислити та вирішити проблеми і задачі, які стоять перед фахівцями з музичного мистецтва в умовах сучасних творчо-мистецьких реалій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до критики та самокритики на основі самоаналізу та самоорганізації;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання;
- здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини світової та української культури, цінностей і традицій;
- здатність постійно вчитися, самовдосконалюватися, оволодівати сучасними знаннями та продукувати на їх базі власні методики викладання фахових дисциплін.

Професійні (фахові) компетентності

Знання.

Спеціалізовані концептуальні поглиблені знання:

- базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та хорового репертуару;
- основних шляхів інтерпретації художнього образу у виконавській, диригентській, композиторській діяльності.

Уміння.

- використовувати професійну термінологію, знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології диригентсько-хорового мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності;
- інтегрувати професійні знання та навички диригентсько-хорової діяльності і використовувати їх в процесі роботи зі створення хороших аранжувань.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми має бути відповідальним за розвиток професійного знання і творчої практики, надавати об'єктивну оцінку стратегічного розвитку музичного мистецтва в конкретному місті, регіоні, Україні, світі, зокрема:

- креативно мислити відповідно до нових викликів, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні передового досвіду в музичному навчанні та в музично-дослідницькій діяльності;
- розробляти інноваційні технології, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію.

2.6. Результати навчання.

Під час вивчення навчальної дисципліни "Хорове аранжування" студенти отримують уявлення про різні форми, стилі та методи створення хорового аранжування. У межах реалізації компетентнісного підходу до підготовки фахівців навчальна дисципліна має забезпечити формування у студентів вмінь та здатностей, пов'язаних із розумінням музичного формоутворення, засобів музичної виразності та композиційних прийомів у контексті хорового аранжування. Спроможність студента самостійно перекладати музичний матеріал для різних складів хору, вміння обробляти музичний матеріал, зокрема, народно-пісенний, має створити сприятливі умови для його професійного вдосконалення, розширення творчих та педагогічних можливостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію;
- демонструвати володіння теоретичними та практичними основами хорового аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (ансамблю, хору);
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській, диригентській та педагогічній діяльності.

Знати:

- теоретичні та практичні основи перекладання хорових та вокальних творів для різних складів хору без супроводу та з супроводом (діапазони хорових партій, основні засоби художньої виразності, основні види викладення, хорової фактури, засоби звуковедення);
- загальні принципи та способи перекладень для хору без супроводу та з супроводом;
- особливості оформлення хорових партитур згідно специфіки хорового складу.

Вміти:

- перекладати хорові твори зі змішаного складу на однорідний;
- перекладати з однорідного на змішаний;
- перекладати хорових партитур для різних складів
- перекладати вокальну музику для хору;
- створювати хорові партитури за творами, написаним для голосу з супроводом;
- вміти застосовувати засоби художньої виразності у перекладенні хорових партитур, прийоми хорового письма.

Володіти навичками:

- визначення оптимального способу перекладення хорової фактури;
- швидкої (без запису) адаптації хорових творів для різного голосового складу;

- створення перекладень та адаптацій для різного кількісного складу (спрощення, дублювання).

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поняття про перекладення і аранжування. Загальні принципи перекладення творів для хору	Практичне заняття	2; 4.	2	5 балів	
Тема 2. Основні засоби художньої виразності, їх використання у перекладенні хорової партитури	Практичне заняття	8	2	5 балів	
Тема 3. Хорова фактура: типи сполучення голосів; типи фактури	Практичне заняття	3; 4; 6; 11	2	5 балів	
Тема 4. Засоби хорового письма	Практичне заняття	8	2	5 балів	
Тема 5. Літературний текст у хоровому творі	Практичне заняття	1; 2; 3; 4; 6; 9; 10; 11; 18; 19	2	5 балів	
Тема 6. Перекладення зі змішаного хору на однорідний склад	Практичне заняття	6; 9; 10; 11; 12; 17	2	5 балів	

Тема 7. Перекладення з однорідного хору на змішаний склад	Практичне заняття	6; 9; 10; 11; 12	2	5 балів	
Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 8. Перекладення партитури змішаного хору на неповний змішаний склад (сопрано, альт, одна партія чоловічих голосів)	Практичне заняття	6; 9; 10; 11.	4	5 балів	
Тема 9. Особливості перекладання хорових партитур написаних для голосу з супроводом	Практичне заняття	2; 6; 9; 10; 14; 18	2	6 балів	
Тема 10. Складання хорової партитури з творів, які мають супровід гомофонно-гармонічного складу	Практичне заняття	1; 2; 3; 4; 6; 9; 10; 11	4	6 балів	
Тема 11. Складання хорових партитур з супроводом різної аккомпанементної фігурації	Практичне заняття		2	6 балів	
Тема 12. Складання хорових партитур з супроводом поліфонічного складу	Практичне заняття	6; 8; 10; 13; 18	4	6 балів	
Тема 13. Особливості перекладання інструментальної музики на хоровий склад	Практичне заняття	8; 9; 10; 11; 13; 18; 19.	4	6 балів	
Разом			34	60	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва змістового модулю	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Перекладення партитури чотириголосного змішаного твору на жіночий склад	2	6
2	Перекладення партитури чотириголосного змішаного твору на чоловічий склад	3	7
3	Перекладення партитури жіночого твору на	2	6

	чотириголосний змішаний склад		
4	Перекладення партитури чоловічого твору на чотириголосний змішаний склад	3	7
5	Перекладення вокальних творів з супроводом на хорівий склад	6	7
№ з/п	Назва змістового модулю	Кількість годин	
6	Перекладення інструментальних творів на хорівий склад а капелла	4	7
7	Вільна обробка народної пісні	6	14
	Разом	26	54

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання успішності навчальної діяльності – рівня оволодіння самостійної роботи над перекладенням, обробкою, аранжуванням музичного твору – здійснюється під час поточного контролю у вигляді опитувань та перевірки письмових робіт під час групових занять.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль передбачає оцінювання рівня оволодіння мистецтвом хорового аранжування за результатами перевірки письмових творчих завдань.

Підсумковий контроль (*залік*) передбачає оцінювання рівня оволодіння мистецтвом хорового аранжування за трьома творами, підготовленими до заліку (вільне аранжування за власним вибором, перекладення з одного хорового складу на інший та хорова обробка вокального або інструментального твору) та письмовими завданнями, які виконуються безпосередньо під час заліку.

Для заліку

Розділ 1 Теми 1-8	Розділ 2 Теми 9-13	Підсумковий контроль (екзамен)
40%	30%	30%
8 тиждень	16 тиждень	Екзаменаційна сесія

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим	

		повторним вивченням дисципліни	обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--	--	-----------------------------------	---

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій	1-13
2.	Навчальні посібники	1-13
3.	Силабус	1-13
4.	Нотні матеріали	1-13

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Василенко З. Дещо про локальні особливості гуртового розспіву народних пісень у сучасному сільському побуті / З.Василенко // Сучасна українська музика. – К., 1965. - С. 223-242.
2. Вахняк Є. Хорове аранжування. – К., 1977.
3. Ивакин М. Хоровая аранжировка: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений Издательство: ВЛАДОС, 2003 г. – 224 с.
4. Ленский А. Искусство хоровой аранжировки. –М.,1980.
5. Лицвенко И. Практическое руководство по хоровой аранжировке. – М., 1967.
6. Лицвенко И. Техника переложения для разных хоровых составов. –М.,1964.
7. Молдавін В. Народний підголосковий спів. – К., 1986.
8. Самарин В. А. Хороведение и хоровая аранжировка : учебное пособие. – М.: Академия, 2002. – 350 с.
9. Толмачов Р. Хорове аранжування та вільна обробка. – Вінниця, Нова книга, 2011.
10. Чміль Ю. Хорове аранжування. – Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова. 1997. – 29 с.
11. Юрлов. А. А. Переложения и обработки для хора. – Москва : Музыка, 1997. – 56 с.

Допоміжна

12. Березин А.А. Переложение музыкальных произведений для детского хора. – М.-Л.: Просвещение, 1965. – 170 с.
13. Холопова, В. Н. Формы музыкальных произведений / В. Н. Холопова. - СПб. : Лань, 2006. - 489 с.
14. Горохов П. Д., Загрецький Д. С. Хорове аранжування. Посібник для музичних училищ. – К., Музична Україна, 1982. – 128 с.
15. Ушкарёв А. Основы хорового письма. – М.: Музыка, 1982. – 186 с.

16. Шпачинський О. Мистецтво хорового аранжування для народного хору. Теорія, методика, практика: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 328 с.

Інформаційні ресурси

17. D. Bell, D. Sharon. A Cappella Arranging. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://static1.squarespace.com/static/59bc42df2994ca3cbe4f96cc/t/59be1c97f09ca41fe88e6061/1505631385338/A+Cappella+Arranging+-+final+draft.pdf>
18. “Barbershop Arranging Manual” by the Barbershop Harmony Society [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.barbershop.org/files/documents/4053%20Directing%20a%20BBS.pdf>
19. Шпачинський О. Мистецтво хорового аранжування для народного хору. Теорія, методика, практика [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=213>